

PATIËNTEN
INFORMATIE

Methotrexaat (MTX)

**MAASSTAD
ZIEKENHUIS**

een santeon ziekenhuis

Uw behandelaar heeft u methotrexaat (MTX) voorgeschreven voor de behandeling van uw reumatische aandoening. Om dit medicijn goed te kunnen gebruiken is het belangrijk dat u er een aantal dingen over weet. Wij adviseren u deze informatie en de bijsluiter van de apotheek goed te lezen.

Het effect van methotrexaat

Met medicijnen is de oorzaak van reumatische aandoeningen niet weg te nemen. Wel zijn er medicijnen die deze aandoeningen rustiger kunnen maken, deze worden reumaremmers genoemd. Na enige tijd kunnen klachten als pijn, stijfheid en zwelling van de gewrichten afnemen. MTX is zo'n medicijn.

De werking van de MTX begint u pas te merken nadat u het middel zes tot acht weken heeft ingenomen. Uw arts schrijft dan ook meestal naast het gebruik van de MTX nog tijdelijk pijnstillers of prednison voor. Wanneer blijkt dat uw lichaam goed op het middel reageert, kan MTX vele jaren gebruikt worden.

Mocht blijken dat u de tabletten niet goed kan verdragen, bestaat de mogelijkheid de MTX per injectie toe te dienen. Dit gebeurt in overleg met de arts.

MTX wordt behalve bij reumatische aandoeningen ook gebruikt bij kwaadaardige aandoeningen en psoriasis. De dosering van MTX is bij reumatische en dermatologische aandoeningen is echter veel lager.

Het gebruik samen met andere geneesmiddelen

MTX wordt altijd gecombineerd met foliumzuur. Foliumzuur vermindert de toxiciteit (bijwerkingen) van de MTX, zonder de antireumatische werking aan te tasten. Neem foliumzuur niet in op de dag dat u methotrexaat gebruikt, maar minimaal 24 uur nadat u uw MTX hebt ingenomen.

MTX kan in tegenstelling tot wat vaak in de bijsluiter staat of wat in de apotheek verteld wordt, wel samen met NSAID's (ontstekingsremmende pijnstillers) worden gebruikt. De combinatie met deze medicijnen is door de lage dosering van de methotrexaat wel verantwoord.

Enkele geneesmiddelen zoals cotrimoxazol (een antibiotica) en probenecid (middel tegen jicht) kunnen niet in combinatie met MTX worden gebruikt.

Vertel uw huisarts of specialist daarom altijd welke geneesmiddelen u gebruikt en haal uw medicatie zoveel mogelijk bij uw eigen apotheek. Als u gevaccineerd moet worden, overleg dan eerst met uw arts, niet alle vaccinaties kunnen samen met MTX. De griepvaccinatie is wel mogelijk en geadviseerd.

Wijze van innemen

De behandelaar schrijft de dosering van het aantal tabletten of de injectie voor, welke eenmaal per week worden ingenomen. Een tablet is 2,5 milligram. De hoeveelheid kan variëren van 3 tot 12 tabletten per week.

Het beste kunt u een vaste dag uitkiezen voor het slikken van de tabletten of spuiten van de injectie. Wij adviseren u de tabletten in te nemen met water bij de maaltijd. Het is belangrijk dat u de tabletten niet breekt of kauwt maar heel doorslikt. U kunt deze allen tegelijk of verdeeld over één dag innemen.

Ook adviseren wij u in uw agenda of kalender aan te strepen dat u de tabletten heeft ingenomen.

Mocht u tot de ontdekking komen dat u de tabletten bent vergeten in te nemen en is het langer dan één dag na de normale inname dag, sla dan uw tabletten voor die week over en neem op de gebruikelijke slikdag de daarop volgende week weer de normale hoeveelheid tabletten in.

Injecties

De kant en klare injectiespuiten of pennen, die in verschillende doseringen verkrijgbaar zijn, worden door uw apotheek verstrekt. De dosering wordt bepaald door uw behandelaar. Het toedienen van de injectie leert u van de reumaverpleegkundige. Mocht u niet zelf willen (of kunnen) injecteren, dan bespreekt de reumaverpleegkundige andere mogelijkheden, zoals het toedienen van de injectie door uw partner of door de huisarts.

Mogelijke bijwerkingen

In de bijsluiters van de apotheek staan alle bijwerkingen van methotrexaat die ooit zijn voorgekomen. De meest voorkomende zijn:

- Maag- of darmklachten zoals misselijkheid, braken, diarree. Deze klachten kunnen verminderen door het gebruik van foliumzuur of het toedienen van MTX per injectie.
- Huiduitslag, haaruitval, hoofdpijn of duizeligheid
- Ontstekingen van het mondslijmvlies
- Keelpijn, regelmatig bloedneuzen en snel optredende blauwe plekken
- Iets grotere vatbaarheid voor infecties zoals griep, bronchitis en longontsteking
- Stoornissen in de werking van de lever, hier merkt u niets van. Wel kan dit worden aangetoond bij bloedonderzoek. (Alcoholgebruik bij MTX verhoogt de kans op leverfunctiestoornissen.)

Al deze bijwerkingen treden gelukkig zelden op. Wanneer u één of meerdere van deze bijwerkingen vast stelt, neem dan contact op met de arts of de reumaverpleegkundige.

Controle

Om eventuele stoornissen in de werking van de lever en/of in de aanmaak van het bloed, in een vroeg stadium te ontdekken, laat uw behandelaar regelmatig uw bloed onderzoeken.

Dit gebeurt de eerste periode meestal elke maand. Hierna vinden de controles elke 3 tot 4 maanden plaats. Als uit het bloedonderzoek blijkt dat de dosering moet worden aangepast of andere maatregelen noodzakelijk zijn, wordt u hiervan telefonisch op de hoogte gebracht. Als u niet wordt gebeld kunt u het medicijn innemen zoals afgesproken.

Het effect op vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding

Voor zover bekend, heeft MTX geen ongunstige invloed op de vruchtbaarheid van mannen en vrouwen. Het is erg belangrijk uw behandelaar te informeren als u een zwangerschap overweegt of zwanger bent.

MTX kan schadelijk zijn voor de vrucht.

Vrouwen met een kinderwens moeten minimaal drie maanden voor ze zwanger willen worden stoppen met MTX. In de zwangerschap mag het middel niet gebruikt worden.

Mannen met een kinderwens moeten eveneens drie maanden voor de beoogde zwangerschap van hun partner stoppen met MTX. Overleg met uw arts wanneer u wilt stoppen met MTX.

U mag MTX niet gebruiken als u borstvoeding geeft.

Veiligheid

Let goed op: verzeker u ervan dat u de juiste dosering in mg en dus de juiste hoeveelheid tabletten gebruikt. Heeft uw arts bijv. 20 mg MTX voorgeschreven, dan neemt u 8 tabletten van 2,5 mg. Stop niet zomaar met het gebruik van MTX. Overleg met uw behandelaar als u wilt stoppen met de behandeling. Hoog de dosis ook niet op zonder overleg met uw behandelaar.

Meer informatie

- Wees voorzichtig met alcoholgebruik. In combinatie met het gebruik van MTX is de kans groter dat u stoornissen in de werking van de lever krijgt. Neem daarom niet meer dan één alcoholconsumptie per dag (bij voorkeur niet op de MTX dag).
- Bewaar geneesmiddelen altijd zo, dat kinderen er niet bij kunnen.
- Als u tabletten overhoudt, lever deze dan in bij de apotheek. Ze worden dan op een verantwoorde manier vernietigd.

Vragen?

Hebt u dringende vragen neem dan contact op met de polikliniek Reumatologie via (010) 291 22 05. Onze baliemedewerkers zijn iedere werkdag van 08.00 uur tot 17.00 uur bereikbaar op dit telefoonnummer. Onze reumaverpleegkundigen zijn iedere werkdag van 08.00 uur tot 12.00 uur op ditzelfde telefoonnummer te bereiken.

Heeft de vraag geen spoed? Stel dan uw vraag via het zorgportaal Mijn Maastricht Ziekenhuis op onze website.

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

The information in this brochure is important for you. If you have any difficulties understanding Dutch, please read this brochure together with somebody who can translate or explain the information to you.

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilde zorlanıyorsanız, bu broşürü size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

المعلومات المتواجدة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كنتم تواجهون صعوبة في اللغة الهولندية،
إحرصوا حينئذ على أن تقرأوا هذا المنشور بحضور شخص ما، الذي يترجم لك المعلومات الواردة فيه
أو بشرحها لكم.

Maasstad Ziekenhuis
Maasstadweg 21
3079 DZ Rotterdam

T: (010) 291 19 11

I: www.maasstadziekenhuis.nl / www.maasnik.nl (kinderwebsite)

I: www.maasstadziekenhuis.nl/mijn (patiëntenportaal)

